

Ankara Sanayi Odası

BİLGİ NOTU FORMU

Hazırlayan Birim	Uluslararası İlişkiler ve Dış Ticaret Müdürlüğü
Sunulan Makam	Başkanlık Makamı
Konu	Portekiz Cumhuriyeti Hakkında Bilgi Notu
Tarih	08.12.2025
Hazırlayanlar	Ecem Kaya
Talimat/Değerlendirme	

Genel Bilgiler

Resmi Adı	Portekiz Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Cumhuriyet; Parlamenter Demokrasi
Nüfus	10,7 milyon
Dil	Portekizce
Din	Katolik
Yüzölçümü	91 951 km ²
Başkent	Lizbon
Devlet Başkanı	Marcelo Rebelo de Sousa
Para Birimi	Avro (€)

Siyasi Durum

Portekiz’de 18 Mayıs 2025 tarihinde yapılan erken parlamento seçimlerinde merkez sağ Demokratik İttifak (AD) birinci parti olarak sandıktan çıktı; ancak AD, ülkede uzun süredir devam eden siyasi istikrarsızlığa son vermek için gerekli parlamento çoğunluğunu sağlayamadı. Merkez sol Sosyalist Parti ile aşırı sağ Chega Partisi ise oyların önemli bir bölümünü alarak ikinci sırayı paylaştı. Seçimler, hükümet krizinin ardından siyasi dengeyi yeniden kurmak amacıyla erken yapılmıştı.

ANKARA’DAKİ PORTEKİZ BÜYÜKELÇİLİĞİ

Ekselansları Bayan Virginia Pina
Portekiz’in Türkiye Büyükelçisi

Ekselansları Virginia Pina, 23 Ocak 2024 tarihinden bu yana Portekiz Cumhuriyeti’nin Türkiye Cumhuriyeti Nezdindeki Büyükelçisi olarak görev yapmaktadır.

1969 yılında doğan Pina, 1992 yılında Lizbon Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden mezun olarak hukuk diploması almıştır. Hukuk alanındaki mesleki kariyerine avukat olarak başlayan Pina, 1996 yılında Portekiz Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı’na katılarak diplomatik hizmete girmiştir.

Öne çıkan görevleri;

- **1996-2000:** Portekiz Dışışleri Bakanlığı'nda görev yaptı.
- **2000-2005:** Portekiz'in NATO Daimî Temsilciliği'nde çalıştı.
- **2006-2010:** Portekiz Cumhurbaşkanı'nın Uluslararası İlişkiler Danışmanı.
- **2010-2014:** Brüksel'de AB Nezdinde Portekiz Daimî Temsilciliği'nde görev aldı.
- **2014-Kasım 2015:** Portekiz Başbakanı'nın Kıdemli Diplomatik Danışmanı.
- **Aralık 2015-2023:** Portekiz Dışışleri Bakanlığı'nda Dış Politika İşlerinden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı.

ODAMIZIN PORTEKİZ BÜYÜKELÇİLİĞİ İLE İLİŞKİLERİ

- 2018 yılında, dönemin Portekiz Büyükelçisi Paula Leal da Silva, Odamızı ziyaret ederek, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin yetersiz olduğunu belirtmiş ve iş birliğini artırma çağrısında bulunmuştur. Bu ziyarette halen Ekonomi ve Ticaret Müsteşarı olan Celeste Mota da yer almıştır. Toplantıda, ASO'da 2019 Ocak ayında "Portekiz'le İş İmkanları" konulu bir toplantı düzenlenmesi ve sonrasında karşılıklı iş adamı heyet ziyaretleri kararlaştırılmış, ancak bahsi geçen faaliyetler gerçekleştirilmemiştir.
- 2021 yılında dönemin Portekiz Büyükelçisi Jaime Van Zeller Leitaó, Odamızı ziyaret etmiştir. Ziyarette, Portekiz'in Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı çerçevesinde öncelik verdiği konular değerlendirilmiş ve söz konusu alanlarda ülkemiz ile yapılabilecek iş birlikleri hakkında görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ayrıca, Portekiz ve Türkiye arasında sanayi alanında potansiyel iş fırsatları hakkında görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

TÜRKİYE-PORTEKİZ İLİŞKİLERİ

- Türkiye ile Portekiz arasındaki diplomatik ilişkiler 1926 yılında kurulmuş olup, bu ilişkinin 2026 yılında 100. yılı kutlanacaktır.
- Trans-Atlantik ilişkiler, NATO üyeliği, Akdenizli kimliği ve iki ülkenin Avrupa'nın iki ucunda yer alması gibi Türkiye ve Portekiz'i ortak paydalarda birleştiren olguların ikili ilişkilere olumlu yansımaları olmaktadır. Portekiz, gerekli kriterler sağlandığı takdirde, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini desteklemektedir.
- Aralık 2024 tarihinde, Türk savunma sanayii firması STM ile Portekiz Deniz Kuvvetleri arasında, iki adet "Denizde İkmal ve Lojistik Destek Gemisi"nin inşasına yönelik bir sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme ile Türkiye, tarihinde ilk kez bir Avrupa Birliği ve NATO üyesi ülkeye askeri gemi ihracatı gerçekleştirecektir.
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre, Türkiye 2025 Şubat ayında 150,6 milyon dolarla Portekiz'e tüm zamanların en yüksek aylık ihracatını gerçekleştirmiştir. En fazla ihracat gerçekleştiren sektörler; otomotiv, çelik, tekstil ve hammaddeleri, kimyevi maddeler ve mamulleri, elektrik ve elektronik, makine ve aksamaları, demir ve demir dışı metaller, iklimlendirme sanayii, hazır giyim ve konfeksiyon, su ürünleri ve hayvansal mamuller'dir.

- Türkiye’de faaliyet gösteren Portekiz firmalarının sayısında son yıllarda artış gözlenmektedir. Hâlihazırda ülkemizde bilgi teknolojileri ve telekomünikasyon, elektronik, iş makinaları, makine ve teçhizat, seramik, hazır giyim ve ayakkabı, AVM işletmesi, kâğıt ve orman ürünleri, mühendislik ve danışmanlık, yenilenebilir enerji, atık depolaması, dekorasyon, boya gibi çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren Portekiz sermayeli şirketler bulunmaktadır.
- Ülkemiz firmalarının da Portekiz’e ilgisinin son yıllarda arttığı gözlenmektedir. Liman işletmeciliği, madencilik, turizm ve otelcilik, gayrimenkul, deniz taşımacılığı, beyaz eşya, ilaç, mücevher ve agro-gıda sektörlerinde Portekiz’de faaliyette bulunan Türk firmaları bulunmaktadır.
- 2023 yılında ülkemizi 92.901 Portekizli turist ziyaret etmiştir.

ANKARA’DAN PORTEKİZ’E ULAŞIM

Ankara’dan Portekiz’e (Lizbon veya Porto) **direkt uçuş bulunmamaktadır**. Ulaşım genellikle İstanbul aktarmalı olarak Türk Hava Yolları veya Avrupa merkezli havayolları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Porto ve Lizbon’a günlük aktarmalı uçuş seçenekleri mevcuttur.

ÜLKEYE GENEL BAKIŞ – PORTEKİZ

Portekiz, Avrupa’nın batı ucunda, **İber Yarımadası’nın Atlantik’e açılan kapısı** konumunda yer alan; coğrafyası, denizcilik tarihi, yenilenebilir enerji potansiyeli ve gelişmiş altyapısı ile öne çıkan bir ülkedir. Atlas Okyanusu kıyısındaki uzun sahil şeridi, Madeira ve Azor Adaları gibi özerk bölgeleri ve doğal parkları sayesinde biyolojik çeşitliliği yüksek bir ekosisteme sahiptir. Ülke toprakları kuzeyde dağlık, güneyde ise daha düz ve Akdeniz iklimine yakın alanlardan oluşur. Douro, Mondego ve Tejo gibi nehirler ülkenin coğrafi karakterini belirleyen doğal unsurlardandır. Portekiz, **lityum, tungsten, kalay, mermer, granit ve yüksek kaliteli mantar** üretimi gibi doğal kaynaklarda Avrupa’da önemli bir tedarikçi konumundadır; dünya mantar üretiminin yaklaşık yarısı Portekiz’de gerçekleşmektedir.

2024 itibarıyla **10,7 milyon nüfusa** sahip olan Portekiz’de demografik yapı hızla yaşlanmaktadır. 65 yaş üstü nüfusun artması, işgücü piyasası ve sosyal güvenlik sistemi üzerinde baskı yaratmaktadır. Nüfusun yaklaşık %65’i şehirlerde, %35’i kırsal alanlarda yaşamaktadır. Başkent Lizbon, ülkenin ekonomik ve kültürel merkezi; Porto ise sanayi, ticaret ve ihracatın odak noktasıdır. Etnik yapı büyük ölçüde homojen olup Portekizliler çoğunluktadır; bunun yanında eski sömürgelerden (Angola, Mozambik, Brezilya, Yeşil Burun Adaları) gelen göçmen toplulukları ülkenin çok kültürlü sosyal yapısına katkı sağlamaktadır.

Portekiz’in doğal kaynakları zengin olmakla birlikte, ülke **iklim değişikliği, kuraklık, orman yangınları ve kıyı erozyonu** gibi çevresel zorluklarla karşı karşıyadır. Aşırı sıcaklıklar ve yağış rejimindeki değişiklikler su kaynaklarını tehdit etmekte; kıyı bölgelerinde tuzlanma ve erozyon artmaktadır. Portekiz, AB’nin yeşil dönüşüm hedefleri doğrultusunda yenilenebilir enerji kapasitesini hızla artırmış; rüzgâr, güneş ve dalga enerjisinde Avrupa’nın en iddialı programlarından birini geliştirmiştir. Bugün elektrik üretiminin yarısından fazlası yenilenebilir kaynaklardan sağlanmakta, bazı dönemlerde bu oran %80’in üzerine çıkabilmektedir. Bu nedenle Portekiz, çevre ve enerji politikaları açısından AB içinde “dönüşüm öncüsü” ülkelerden biri olarak görülmektedir.

ÜLKE EKONOMİSİNİN YAPISI

Portekiz ekonomisi, 1986’da Avrupa Topluluğu’na (bugünkü AB) katılımının ardından hızla modernize olmuş, hizmet sektörü ağırlıklı bir büyüme modeli benimsemiştir. Ancak 2008 küresel krizi sonrası borç yükü, düşük verimlilik ve yapısal reformlardaki yavaşlık ekonominin rekabet gücünü sınırlandırmıştır. 2011–2014 döneminde uygulanan sıkı mali program ve AB destekli reformlar ekonomiyi kısmen güçlendirse de, düşük büyüme ve yaşlanan nüfus ekonominin uzun vadeli sürdürülebilirliğini etkilemektedir.

Portekiz ekonomisinde **hizmetler sektörü GSYH’nin yaklaşık %65’ini**, sanayi sektörü %19’unu, tarım ise %2’nin biraz üzerini oluşturmaktadır. Turizm, finansal hizmetler, lojistik, ulaştırma ve bilgi teknolojileri hizmetleri ekonominin en dinamik bileşenleridir. 2023–2024 yıllarında turizm yeniden toparlanmış; ülke yıl içinde yaklaşık 30 milyondan fazla turist ağırlayarak tarihî rekorlara yaklaşmıştır.

Sanayi sektörü AB ortalamasına göre daha mütevazı bir büyüklüğe sahip olsa da, Portekiz’in rekabetçi olduğu alanlar belirgindir: **otomotiv yan sanayi, elektrik–elektronik ekipmanlar, makine-teçhizat, plastik ürünler, metal işleme, seramik, kâğıt ve kâğıt hamuru** sanayi üretiminin temelini oluşturur. İhracat içinde en büyük pay otomotiv ve elektrikli makine ürünlerindedir. Ayrıca Portekiz, dünyanın en büyük mantar işleme ve ihracat merkezidir.

Tarım sektörü ekonomide sınırlı paya sahip olmakla birlikte, zeytinyağı, şarap, meyve–sebze, üzüm bağıcılığı ve balıkçılık (özellikle sardalya ve morina ürünleri) ülkenin geleneksel üretim alanlarıdır. Portekiz şarapları (özellikle Port Wine ve Vinho Verde) küresel pazarda güçlü bir konuma sahiptir. Tarım sektörü iklim değişikliğinden en çok etkilenen alanlardan biri olup, su yönetimi ve kuraklıkla mücadele konuları ülkenin tarımsal sürdürülebilirliğini belirleyen başlıklar hâline gelmiştir.

Portekiz, yenilenebilir enerji alanında AB’nin öncü ülkeleri arasında yer almaktadır. Enerji ithalatına bağımlılığı yüksek olmakla birlikte, rüzgâr ve güneş enerjisinde büyük yatırımlar sayesinde elektrik üretiminin büyük bölümü fosil olmayan kaynaklardan sağlanmaktadır. 2030 yılına kadar enerji karışımında yenilenebilir payının daha da artırılması hedeflenmektedir.

Genel olarak Portekiz ekonomisi; **hizmet ağırlıklı bir yapı, ihracata dayalı sanayi kümelenmeleri, gelişmiş altyapı, AB üyeliğinin yarattığı entegrasyon avantajı ve yenilenebilir enerji yatırımları** üzerine kuruludur. Zayıf noktalar ise düşük verimlilik, demografik daralma ve enerji ithalat bağımlılığıdır.

DETAYLI SEKTÖREL ANALİZ – PORTEKİZ

Portekiz ekonomisinin sektörel yapısı, **turizm ve hizmetlerin baskınlığı, ihracata dayalı sanayi üretiminin belirgin ama sınırlı bir ölçeğe sahip olması ve tarımın geleneksel önemini koruması** ile şekillenmektedir.

Hizmet Sektörü: Ekonominin temelini oluşturan hizmetler, turizm, lojistik, ulaştırma, finans, danışmanlık hizmetleri ve bilgi teknolojileri gibi geniş bir alanı kapsar. Turizm sektörü Portekiz’in döviz kazandırıcı en önemli faaliyetidir. Lizbon, Porto, Algarve ve Madeira bölgeleri başlıca turizm merkezleridir. Dijital hizmetlerde ve start-up ekosisteminde Lizbon, Avrupa’nın yeni teknoloji merkezlerinden biri hâline gelmiştir.

Sanayi Sektörü: Sanayi üretimi; otomotiv yan sanayi, elektrikli makineler, metal işleme, plastik ve kauçuk ürünleri, seramik, kâğıt ve tekstil gibi alanlarda yoğunlaşmıştır. Almanya ve İspanya ile

kurulan tedarik zincirleri Portekiz imalat sanayinin rekabet gücünü artırmaktadır. Kâğıt ve kağıt hamuru sektörü güçlüdür; ülkede dünya çapında üretim yapan fabrikalar bulunmaktadır. Seramik ve inşaat malzemeleri sektörleri ise Portekiz'in geleneksel sanayi alanlarındandır.

Tarım ve Gıda: GSYH içindeki payı düşük olmasına rağmen Portekiz'in tarım sektörü stratejik bir kimliğe sahiptir. Şarap, zeytinyağı, turuncgiller, meyve-sebze, balıkçılık ürünleri ve mantar başlıca tarımsal ihracat ürünleridir. Özellikle şarap ihracatı önemli bir katma değer yaratmakta; ülke bu sektöre küresel kimlik kazandırmıştır.

Enerji:

Portekiz enerji dönüşümünde Avrupa'nın en hızlı ilerleyen ülkelerinden biridir. Elektrik üretiminin %50'den fazlası rüzgar, güneş ve hidro kaynaklardan sağlanmaktadır. 2024 yılında elektrik üretiminde yenilenebilir enerji payı zaman zaman %80 seviyelerine ulaşmıştır. Bu dönüşüm, enerji teknolojileri ve akıllı şebekeler gibi alanlarda yeni ekonomik fırsatlar doğurmaktadır.

Madencilik:

Madencilik sektörü sınırlı hacme sahip olsa da **lityum, tungsten, kalay, mermer ve granit** üretimi ile dikkat çeker. Avrupa'da elektrikli araç bataryaları için kritik hammadde olan lityumun önemli rezervleri Portekiz'dedir. Bu durum önümüzdeki yıllarda ülkede önemli yatırımların gerçekleşmesine zemin hazırlamaktadır.

Genel olarak Portekiz ekonomisi; **turizm güdümlü hizmet sektörü, bölgesel tedarik zincirlerine bağlı imalat, güçlü tarımsal marka ürünleri ve yenilenebilir enerji öncülüğü** ile çeşitlendirilmiş bir yapıya sahiptir.

ÖNDE GELEN PORTEKİZ MENŞEİLİ ŞİRKETLER VE SEKTÖRLER

- **EDP (Energias de Portugal):** Avrupa'nın en büyük enerji şirketlerinden biri olup elektrik üretimi, dağıtımı ve yenilenebilir enerji yatırımlarında küresel ölçekte faaliyet göstermektedir. EDP Renewables, dünyanın en büyük rüzgâr enerjisi şirketlerinden biridir.
- **Galp Energia:** Petrol ve doğal gaz arama–üretim, rafineri, akaryakıt dağıtım ve enerji çözümleri alanlarında faaliyet gösteren Portekiz'in önde gelen enerji şirkettir. Lizbon merkezli Galp, Afrika ve Brezilya başta olmak üzere birçok ülkede yatırım sahibidir.
- **Navigator Company:** Avrupa'nın en büyük kâğıt ve kağıt hamuru üreticilerinden biri olup ofis kâğıdı ve selüloz üretiminde dünya çapında bilinen bir markadır. Şirket, Portekiz ekonomisinin ihracat lokomotiflerinden biridir.
- **Corticeira Amorim:** Dünyanın en büyük mantar ürünleri üreticisi olan Amorim, şarap tıpası, yalıtım malzemeleri ve teknik kompozit ürünlerde global pazar lideridir. Portekiz mantar endüstrisinin temel temsilcisi konumundadır.
- **Sonae Group:** Perakende, alışveriş merkezleri, telekomünikasyon, dijital hizmetler, gayrimenkul ve finans gibi çok çeşitli alanlarda faaliyet gösteren büyük bir holdingdir. Continente markası ülkenin en geniş perakende zinciridir.
- **Jerónimo Martins:** Portekiz'in en eski ve en güçlü perakende gruplarından biridir. Pingo Doce süpermarket zinciri ile tanınan şirket, Polonya'daki Biedronka ve Kolombiya'daki Ara marketleriyle uluslararası ölçekte önemli bir oyuncudur.

• **Caixa Geral de Depósitos (CGD):** Devlete ait en büyük bankalardan biri olup Portekiz finans sektöründe belirleyici rol oynar. Uluslararası bankacılık ve altyapı finansmanı alanında da etkindir.

PORTEKİZ'İN DIŞ TİCARETİ

Portekiz'in dış ticareti, AB iç pazarına yüksek entegrasyon ve sanayi üretimine dayalı yapısıyla karakterize edilmektedir. Ülkenin ihracatı ağırlıklı olarak **otomotiv ve otomotiv aksamaları, elektrikli makine ve cihazlar, kâğıt-kâğıt hamuru ürünleri, plastik ve kimyasal maddeler, tekstil ürünleri ve mineral yakıtlar** gibi sanayi odaklı ürünlerde yoğunlaşmaktadır. İthalat tarafında ise **enerji ürünleri (petrol ve doğal gaz), motorlu taşıtlar, elektrikli makineler, kimyasallar, sanayi ara malları ve tarımsal gıda ürünleri** öne çıkmaktadır.

İhracatta otomotiv ve elektrik ekipmanları sektörü belirleyici rol oynamaktadır. Portekiz'in ana ihracat kalemleri arasında binek otomobiller, motor ve şanzıman parçaları, elektrikli makine ve cihazlar, kâğıt hamuru, tekstil-hazır giyim ve ayakkabı ürünleri yer alır. Kâğıt, mantar ürünleri ve seramik de ülkenin geleneksel ve güçlü ihracat kalemlerindendir. Portekiz ayrıca dünya mantar ticaretinin merkezi konumundadır ve şarap ihracatında küresel ölçekte yüksek bilinirliğe sahiptir.

İthalatta ise enerji ürünleri belirgin ağırlık taşır. Portekiz, petrol ve doğal gazda dışa bağımlı olduğundan yıllık ithalat faturasında bu kalemler önemli bir yer tutmaktadır. Bunun yanında motorlu taşıtlar, elektrikli makine ve parçaları, kimyasal maddeler, eczacılık ürünleri, plastikler, tarım ve gıda ürünleri ithalatın temel kalemleridir.

Portekiz'in dış ticareti coğrafi olarak büyük ölçüde **Avrupa Birliği içi ticarete** dayanmaktadır. İhracatta **İspanya, Fransa ve Almanya** ilk sıralarda yer almakta; ardından ABD ve Birleşik Krallık gelmektedir. AB'nin ortak pazar yapısı Portekiz'in sanayi üretiminde özellikle İspanya ve Almanya ile güçlü bir tedarik zinciri bağının oluşmasını sağlamıştır.

İthalat tarafında da **İspanya Portekiz'in açık ara en büyük tedarikçisidir**. İspanya'yı Almanya, Fransa, Hollanda ve Çin takip etmektedir. Enerji ürünlerinin büyük bölümü ise İspanya, Hollanda ve bazı Afrika ülkeleri üzerinden tedarik edilmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde Portekiz dış ticareti, **sanayi odaklı ihracat ve enerji-ara malı ağırlıklı ithalat** yapısıyla Avrupa'nın tipik dışa açık ekonomilerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Ülke ihracatının AB pazarına yoğunlaşmış olması hem avantaj hem de kırılganlık yaratmakta; bu nedenle Portekiz son yıllarda Latin Amerika, Afrika ve Kuzey Amerika pazarlarına açılımı artırmayı hedeflemektedir.

Portekiz'in İthalatında Önde Gelen Ülkeler

- **İspanya**
- **Almanya**
- **Fransa**
- **Hollanda**
- **İtalya**
- Türkiye, Portekiz'in ithalat tedarikçileri arasında **12.sırada yer almaktadır**.

Portekiz'in İhracatında Önde Gelen Ülkeler

- **İspanya**
- **Almanya**

- Fransa
- ABD
- İngiltere
- Türkiye, Portekiz'in ihracat yaptığı ülkeler arasında **15.sırada yer almaktadır.**

Tablo 1: Portekiz'in Ürün Bazında İthalat Sıralaması

<i>Ülkenin en fazla ithal ettiği ürünler:</i>	<i>Tutar</i>
8703- Otomobiller	7,26 Milyar \$
2709- Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	6,61 Milyar \$
8708- Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	3,73 Milyar \$
3004- Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2,85 Milyar \$
2710-Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2,76 Milyar \$

Kaynak: TradeMap

Tablo 2: Portekiz'in Ürün Bazında İhracat Sıralaması

<i>Ülkenin en fazla ihraç ettiği ürünler:</i>	<i>Tutar</i>
2710-Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4,94 Milyar \$
8703- Otomobiller	4,47 Milyar \$
8708- Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	3,53 Milyar \$
3003-Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karıştırılmış ilaçlar (doksuz)	2,02 Milyar \$
1509- Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	1,71 Milyar \$

Kaynak: TradeMap

Portekiz'in ithalat potansiyeline göre öne çıkan ürünler ve sektörler

1-İlaç ve Kimya

293969- Diğer çavdar mahmuzu alkaloidleri vb. tuzları, türevleri

293962 - Ergotamin (INN) ve tuzları

291817- 2,2-Difenil-2-hidroksiasetik asit (benzilik asit)

2- Tarım ve Hayvancılık

020840- Balina, yunus, domuz, manati-deniz güzeli, fok, deniz aslanı/aygırları etleri, yenilen sakatatı (taze/soğuk/dondurulmuş)

030355- Balıklar (dondurulmuş)İstavrit ve derinsu istavriti; dondurulmuş

030193- Sazan balıkları

3- Demir Çelik ve Metal

721622- T şeklinde profil (sıcak hadde, yükseklik<80mm.)

720810- Yassı hadde ürünü (geniş. =>600mm.rulo, sıcak hadde, üzeri kabartmalı)

722920- Diğer alaşımlı çelikten tellerSiliko manganez çeliğinden (teller)

Not: Potansiyel sektörler arasından ilk üç sektör ve bunları içeren ilk üç ürün grubu sıralamaya dahil edilmiştir.

Kaynak: kolayihracat.gov.tr

Fırsatlar

• **Stratejik konum ve AB iç pazarına erişim:** Portekiz, Atlantik’e açılan kapısı ve Avrupa, Afrika ve Amerika kıtaları arasındaki deniz–hava ulaştırma kesişim noktasındaki konumu sayesinde önemli bir lojistik ve dağıtım üssüdür. Lizbon ve Porto limanları ile Sines Derin Deniz Limanı, enerji ithalatı, konteyner taşımacılığı ve aktarma trafiği açısından stratejik avantajlar sunmaktadır.

• **Turizmde güçlü büyüme:** Pandemi sonrası Portekiz turizmi hızlı bir toparlanma göstermiş; 2023 ve 2024’te ülke 30 milyona yakın turist ağırlayarak tarihsel rekor seviyelere yaklaşmıştır. Kültürel miras, sahil turizmi, gastronomi, şarap rotaları, sağlık–wellness turizmi ve doğa turizmi gibi alanlarda yüksek büyüme potansiyeli mevcuttur.

• **İhracat odaklı sanayi yapısı:** Otomotiv yan sanayi, elektrik–elektronik, makine-teçhizat, kâğıt ve selüloz, seramik ve ayakkabı sektörleri Portekiz’in rekabetçi olduğu alanlardır. Özellikle otomotiv ve elektrik ekipmanları tedarik zincirlerinde Almanya ve İspanya ile güçlü entegrasyon, Portekiz’i Avrupa’nın önemli üretim üssü hâline getirmektedir.

• **Yenilenebilir enerji ve sürdürülebilirlik avantajı:** Portekiz, rüzgâr ve güneş enerjisinde Avrupa’nın en hızlı dönüşen ülkelerinden biridir. Elektrik üretiminin yarısından fazlası yenilenebilir kaynaklardan sağlanmaktadır. Bu durum enerji teknolojileri, şebeke modernizasyonu, batarya depolama ve akıllı enerji sistemlerinde yatırım fırsatları doğurmaktadır.

• **Türkiye için potansiyel:** Türkiye’nin Portekiz’e ihracatı güçlü bir artış eğilimindedir. Makine ve aksamları, elektrik ekipmanları, otomotiv yan sanayi, metal ürünler, plastik–kauçuk mamulleri, gıda işleme makineleri, yapı malzemeleri ve kimyasal ürünlerde önemli büyüme imkânı bulunmaktadır. Ayrıca turizm, yenilenebilir enerji, lojistik–depolama sistemleri, savunma sanayii ve kentsel altyapı projelerinde Türk firmaları için açık fırsatlar söz konusudur.

Zorluklar

- **Düşük verimlilik ve yapısal yavaşlık:** Portekiz ekonomisi, AB ortalamasına göre düşük iş verimliliği ve sınırlı ölçek ekonomileri nedeniyle rekabet gücü açısından belirli kısıtlar taşımaktadır. Yapısal reformların yavaş ilerlemesi iş ortamını zaman zaman zorlayabilmektedir.
- **Enerji ithalat bağımlılığı:** Yenilenebilir enerji yatırımlarındaki ilerlemeye rağmen Portekiz hâlen petrol ve doğal gazda dışa bağımlıdır. Küresel enerji fiyatlarındaki oynaklık, maliyetleri ve enflasyon görünümünü doğrudan etkilemektedir.
- **İdari süreçlerde zaman zaman yavaşlık:** Yatırım izinleri, çevresel etki değerlendirme süreçleri, bazı belediyeçilik prosedürleri ve kamu kurumları arasındaki koordinasyon zaman zaman uzun sürebilmekte; bu durum yatırımcılar için operasyonel gecikmelere yol açabilmektedir.
- **Demografik yaşlanma:** Ülke nüfusu hızla yaşlanmaktadır. Bu durum işgücü piyasasında nitelikli personel bulma zorlukları yaratmakta ve sosyal güvenlik sistemine uzun vadeli baskı uygulamaktadır.
- **Pazar ölçeğinin sınırlılığı:** Portekiz'in iç pazarı yaklaşık 10,7 milyonluk nüfusu nedeniyle sınırlıdır. Bu nedenle ülke daha çok AB iç pazarı ve ihracat odaklı bir yapı üzerinden ölçek kazanmakta olup, bazı tüketim ürünlerinde talep hacmi nispeten dar kalabilmektedir.

Dış Ticaret Politikası ve Gümrükler

Portekiz, Avrupa Birliği üyesi olması nedeniyle dış ticaret politikalarını **AB Ortak Ticaret Politikası** ve **Gümrük Birliği mevzuatı** çerçevesinde yürütmektedir. Gümrük tarifeleri, teknik mevzuat ve ticaret anlaşmaları AB tarafından belirlenmekte; Portekiz bu çerçeveyi uygulayan bir ülke konumundadır.

Sanayi ürünlerinde gümrük vergileri büyük ölçüde ortadan kalkmış olup, Türkiye ile olan ticaret **AB-Türkiye Gümrük Birliği** kapsamında sanayi mallarında serbesttir. Gıda, tarım ve bazı hassas ürünlerde AB Ortak Tarım Politikası doğrultusunda tarife ve kota uygulamaları geçerlidir.

Portekiz'de ürün standartları **Portekiz Standartlar Enstitüsü (IPQ)** tarafından koordine edilmekte olup özellikle elektrikli cihazlar, yapı malzemeleri, medikal cihazlar ve gıda ürünlerinde AB normlarına tam uyum gerekmektedir. Etiketleme kuralları AB mevzuatına paraleldir; Portekizce etiket zorunluğu çoğu tüketim ürününde geçerlidir.

Bu yönüyle Portekiz pazarı, AB standartlarına hâkim firmalar için fırsatlar sunarken, teknik mevzuat ve sertifikasyon gerekliliklerine uyumu zorunlu kılmaktadır.

Yatırım Ortamı

Portekiz; **AB iç pazarına erişim, lojistik avantajlar, yenilenebilir enerji kapasitesi, nitelikli işgücü ve yatırım teşvik programları** sayesinde yabancı yatırımcılar açısından cazip bir destinasyondur. Lizbon ve Porto çevresindeki teknoloji ekosistemleri son yıllarda hızla gelişmiş; start-up yatırımlarında Portekiz Avrupa'nın yeni merkezlerinden biri hâline gelmiştir.

Yabancı yatırımcılar için özellikle şu sektörlerde öne çıkan fırsatlar mevcuttur:

- Yenilenebilir enerji, batarya depolama ve enerji verimliliği teknolojileri
- Otomotiv yan sanayi ve ileri imalat

- Lojistik, depolama, liman ve ulaştırma hizmetleri
- Bilgi teknolojileri, finansal teknolojiler ve dijital hizmetler
- Turizm, otelcilik ve gayrimenkul geliştirme
- Gıda işleme, şarapçılık, tarımsal teknoloji ve sürdürülebilir tarım

Bununla birlikte yüksek enerji maliyetleri, bazı sektörlerde yoğun regülasyon, işgücü maliyetlerindeki artış ve kamu süreçlerinin zaman zaman yavaş işlemesi yatırımcıların dikkat etmesi gereken unsurlardır.

Türk yatırımcılarının Portekiz'deki varlığı giderek artmakta olup, liman işletmeciliği, turizm, gayrimenkul, lojistik, madencilik, gıda ve tekstil alanlarında Türk firmalarının girişimleri bulunmaktadır.

İş Kültürü ve Günlük Yaşam

Portekiz iş kültürü; **saygı, açıklık, güven, profesyonellik ve takım çalışmasına önem** verir. Karar alma süreçleri genellikle kurumsal hiyerarşi içinde ilerler; ancak şirket içi görüş alışverişi değerlidir. İletişim tarzı açık, doğrudan ama nezaket çerçevesi içindedir.

Toplantılarda zamanlama önemlidir; ancak bazı idari süreçlerde gecikmeler yaşanabilmektedir. İş dünyasında İngilizce yaygındır; buna karşın tüketiciye dönük sektörlerde Portekizce bilmek avantaj sağlar.

Şirket kuruluşu ve yatırım süreçleri dijitalleşmiş olup AB'nin genel iş yapma standartlarına uygundur. Günlük yaşam, güvenli şehirler, gelişmiş altyapı, yüksek yaşam kalitesi ve çok kültürlü toplumsal yapısı sayesinde yabancı profesyoneller için elverişlidir.

Portekiz, iş yapma kolaylığı açısından AB içinde orta sıralarda yer almakta; güçlü yasal çerçeveye karşın idari yavaşlıklar zaman zaman işletmelerin operasyonlarını etkileyebilmektedir.

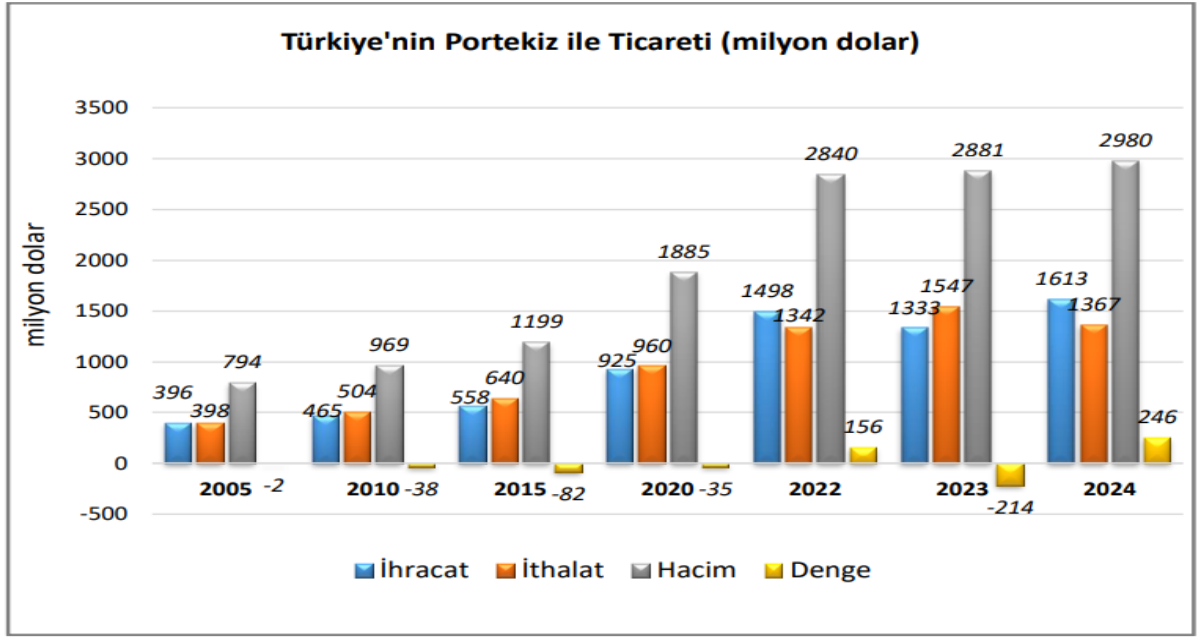
TÜRKİYE-PORTEKİZ DIŞ TİCARETİ

Ülkemizin Avrupa Birliği ile 1996 yılı başından itibaren uygulamaya koyduğu Gümrük Birliği'nin beklenen bir sonucu olarak, Türkiye ile Portekiz arasındaki ticaret hacmi sürekli olarak artma eğilimindedir.

2024 yılında ülkeye ihracatımız 1,6 milyar dolardır. İhraç ettiğimiz başlıca ürünler sırasıyla otomobiller; pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı $\geq 85\%$ ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş); demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik ≥ 600 mm); traktörler; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlardır.

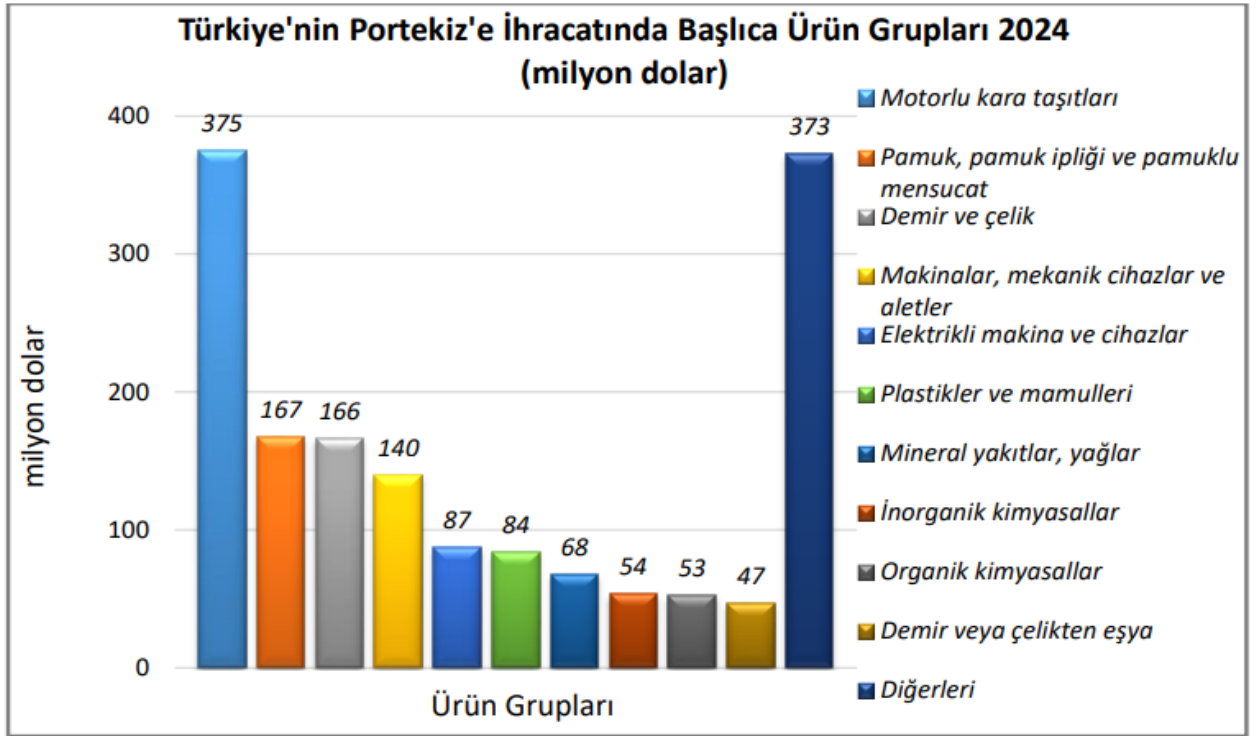
2024 yılında ülkeden ithalatımız ise 1,4 milyar dolar olmuştur. İthal ettiğimiz başlıca ürünler ise sırasıyla otomobiller; sodalı veya sülfatlı kimyasal odun hamuru; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; sıvanmamış kâğıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kâğıt; elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazlarıdır.

TÜRKİYE'NİN PORTEKİZ İLE TİCARETİ

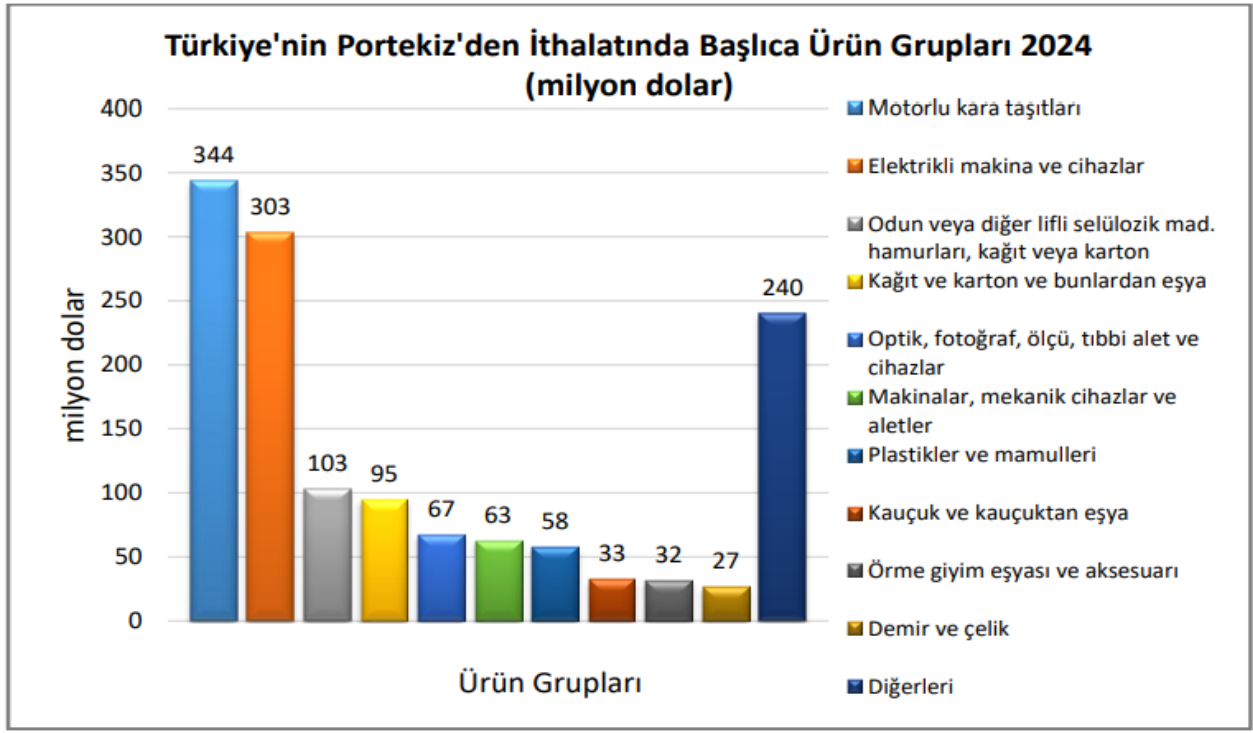
Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Türkiye'nin Portekiz'e İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

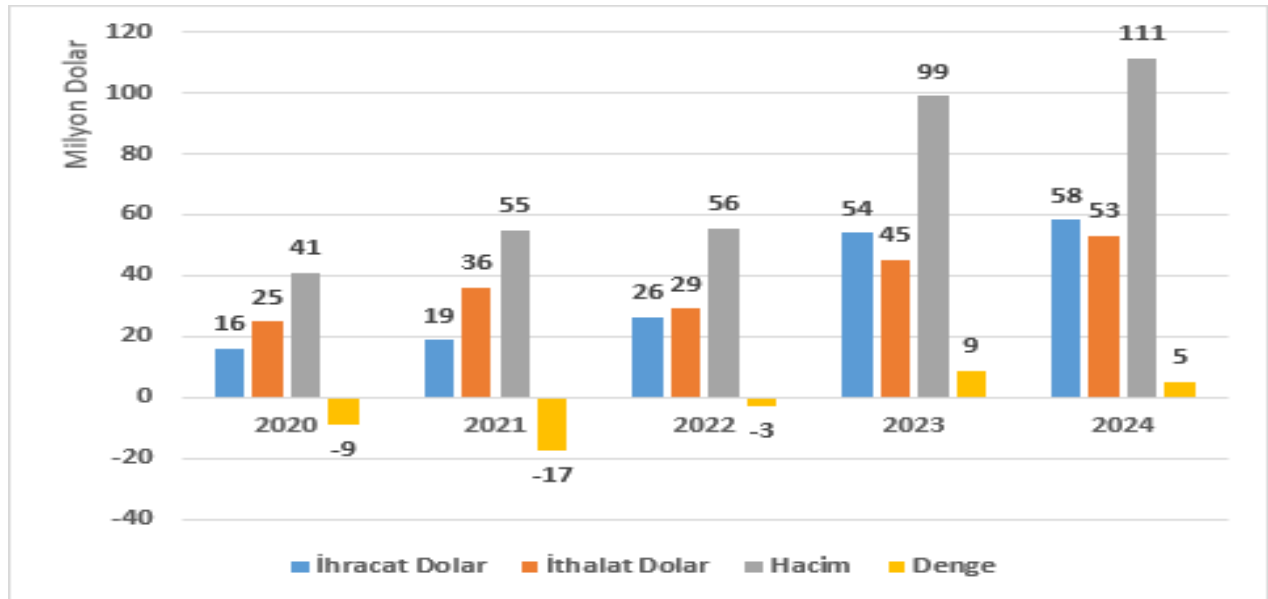
Türkiye'nin Portekiz'den İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ankara ile Portekiz Arasındaki Dış Ticaret

Ankara ile Portekiz arasında son 5 yıllık dış ticaret hacmi incelendiğinde 2020 yılında toplam 41 milyon dolar seviyelerinden 2024 yılında 111 milyon dolar seviyelerine erişilmiştir. 2022 yılına kadar Ankara'nın dış ticareti Portekiz'e dış ticaret açığı verirken 2023 ve 2024 yıllarında dış ticaret dengesi pozitifte geçmiştir. Özellikle 2023 ve 2024 yıllarında Ankara'nın Portekiz'e ihracatı 55 milyon dolar seviyesine çıkmıştır. Buna karşın, Ankara'nın Portekiz'den ithalatı da artış göstermektedir.

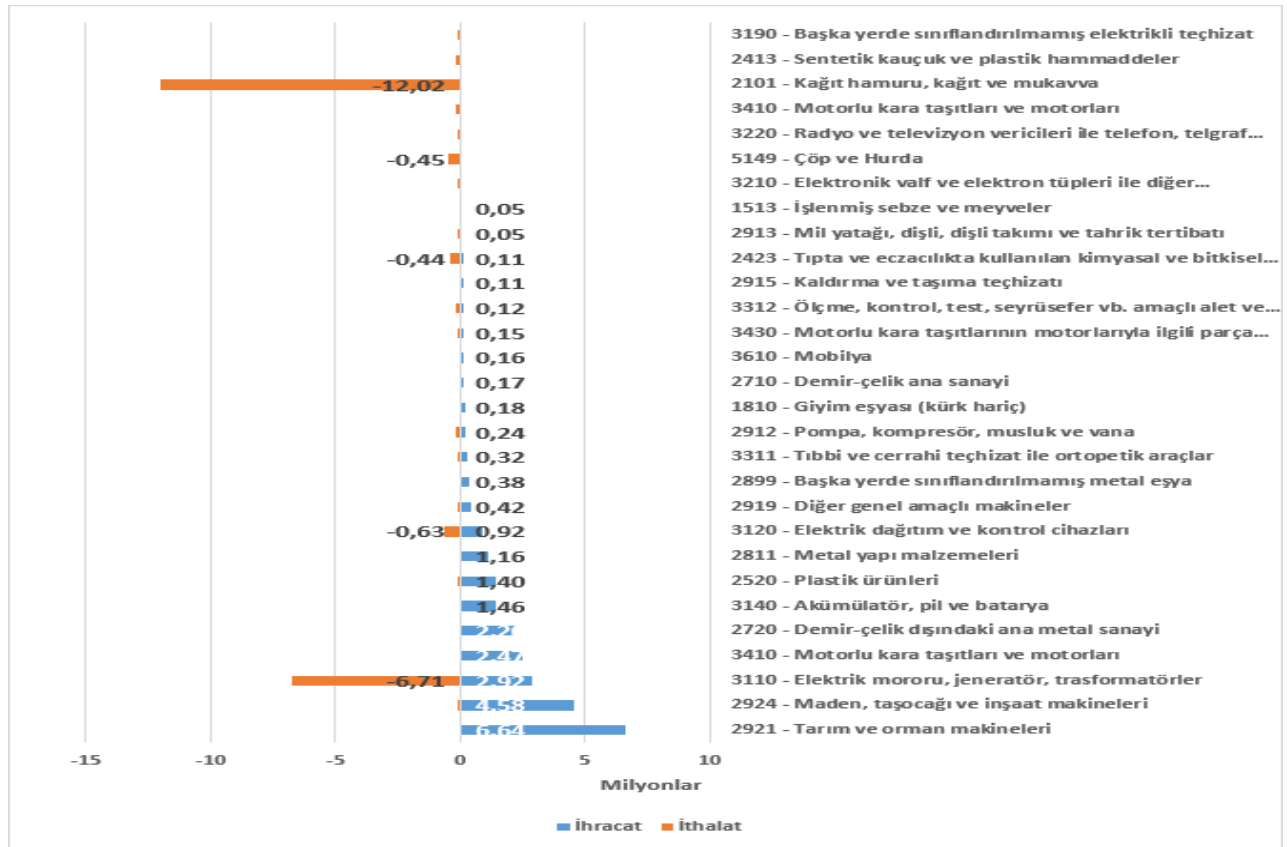

Ankara ile Portekiz Dış Ticaretinde Başlıca Ürünler

Ankara ile Portekiz arasındaki dış ticaret verileri, Ankara'nın Portekiz'e karşı özellikle **makine, elektrik–elektronik ekipmanlar, metal ürünleri ve otomotiv yan sanayi** gibi yüksek katma değerli sektörlerde güçlü bir ihracat performansı sergilediğini göstermektedir. Tarım ve orman makineleri, maden ve taş ocağı makineleri, elektrik motorları ve transformatörler, plastik mamuller, metal yapı malzemeleri ve motorlu taşıt parçaları Ankara'nın Portekiz'e yönelik ihracatında öne çıkan kalemlerdir. Bu tablo, Ankara sanayisinin üretim gücü ile Portekiz'in endüstriyel modernizasyon ve ara malı ihtiyacı arasında belirgin bir tamamlayıcılık bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Buna karşılık Ankara'nın Portekiz'den ithalatı daha sınırlı ürün gruplarında yoğunlaşmakta olup en dikkat çekici ithalat kalemi **kâğıt hamuru, kâğıt ve mukavva ürünleridir**. Portekiz'in Avrupa'nın en büyük selüloz ve kâğıt üreticilerinden biri olması nedeniyle bu alanda Ankara belirgin bir dış ticaret açığı vermektedir. Ayrıca sentetik kauçuk ve plastik hammaddeler ile kaldırma–taşıma ekipmanları gibi bazı ara mallarında da sınırlı ölçüde ithalat fazlası görülmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Ankara'nın Portekiz ile ticaretinde **geniş tabanlı ve yüksek değerli ihracat**, buna karşılık **dar kapsamlı ve hammadde ağırlıklı ithalat** yapısı dikkat çekmektedir. Bu durum dış ticaret dengesinin Ankara lehine olmasını sağlamakta ve Portekiz pazarının Ankara sanayisi için büyüme potansiyeli taşıdığını göstermektedir.

PORTEKİZ'DEKİ ETKİNLİK VE FUARLAR

Portekiz, özellikle **Lizbon (Feira Internacional de Lisboa–FIL)** ve **Porto (Exponor–Feira Internacional do Porto)** merkezli fuar altyapısıyla, Atlantik kıyısında önemli bir **Avrupa ticaret ve tanıtım merkezi** niteliği taşımaktadır. Makine, endüstriyel ekipmanlar, lojistik–depolama, tekstil, gıda

işleme, inşaat ve mimari odaklı organizasyonlar; Ankara Sanayi Odası (ASO) üyeleri açısından hem Portekiz pazarına hem de AB'nin diğer ülkelerine açılmak için somut fırsatlar sunmaktadır.

Porto'daki **Exponor** ile Lizbon'daki **FIL**, yıl boyunca sanayi, lojistik, gıda teknolojileri, ambalaj, inşaat ve tasarım temalı fuarlara ev sahipliği yapmakta; Portekiz Ticaret Ajansı (AICEP), sektörel birlikler ve yerel odaların öncülüğünde “ulusal sanayi sergileri” ve B2B programları düzenlenmektedir. Özellikle makine ve endüstriyel teknolojilere odaklanan fuarlar, Portekiz'in AB içindeki üretim üssü rolünü güçlendirirken, yabancı tedarikçiler için de bölgesel bir vitrin işlevi görmektedir.

Gıda işleme, tekstil, ambalaj ve lojistik alanlarındaki fuarlar ise Portekiz'in güçlü olduğu **şarap, zeytinyağı, işlenmiş gıda, tekstil ve ayakkabı** sektörlerini destekleyen tedarik zincirlerini hedeflemekte; makine, otomasyon, soğuk zincir ve paketleme çözümlerine yönelik dış tedarik talebini öne çıkarmaktadır. Bu yapı, Ankara merkezli makine, elektrik–elektronik ve lojistik ekipman üreticileri için hem Portekiz'de doğrudan pazar, hem de İspanya, Fransa ve diğer AB ülkelerine açılan bir kapı anlamına gelmektedir.

Öne çıkan fuarlar ve etkinlikler:

- **EMAF – Uluslararası Makine, Ekipman ve Endüstriyel Hizmetler Fuarı (Exponor, Porto)**
Portekiz'in en büyük sanayi fuarı olan EMAF, makine-teçhizat, üretim hatları, robotik, otomasyon ve dijitalleşme çözümlerini bir araya getiren kapsamlı bir platformdur. İmalat sanayine yönelik son teknoloji ürünlerin sergilendiği fuar, özellikle genel amaçlı makineler, CNC tezgâhlar, kesici–şekillendirici ekipmanlar, enerji verimliliği sağlayan endüstriyel çözümler ve fabrika otomasyonu alanında faaliyet gösteren ASO üyeleri için Portekiz sanayisiyle doğrudan temas kurma imkânı sunmaktadır.

- **Empack & Logistics & Automation Porto (Exponor, Porto)**
Ambalaj teknolojileri, depo–raf sistemleri, malzeme taşıma, intralojistik ve otomasyon çözümlerine odaklanan bu etkinlik, Portekiz'in hızla büyüyen lojistik ve e-ticaret altyapısının buluşma noktalarından biridir. Depolama sistemleri, konveyör hatları, forklift–depo içi araçlar, barkod–RFID çözümleri ve akıllı depo yazılımları geliştiren Türk firmaları için; lojistik operatörleri, perakende zincirleri ve sanayi kuruluşlarıyla B2B görüşme imkânı sunmaktadır.

- **ITF INTERTEX PORTUGAL & INTERTEX MACHINERY (Santa Maria da Feira / Lizbon)**
Tekstil endüstrisine yönelik iplik, kumaş, teknik tekstiller ve tekstil makinelerinin sergilendiği bu etkinlikler; Portekiz'in güçlü konfeksiyon ve ev tekstili sanayisini hedeflemektedir. Dokuma–örme makineleri, terbiye ve boya hatları, konfeksiyon otomasyonu, kesim–dikim teknolojileri ve tekstil kimyasalları üreten ASO üyeleri için Portekiz, İspanya ve diğer AB alıcılarıyla buluşmak açısından önemli bir tekstil teknolojisi platformudur.

- **EXPOALIMENTA – Gıda ve İçecek Makineleri, Ekipman ve Ürünleri Fuarı (Exponor, Porto)**
Gıda işleme, paketleme, soğuk zincir ekipmanları ve içecek teknolojilerini bir araya getiren EXPOALIMENTA; şarap, zeytinyağı, süt ürünleri, unlu mamuller ve deniz ürünlerinde güçlü bir üretim yapısına sahip Portekiz'in gıda sanayisi için önemli bir buluşmadır. Gıda işleme makineleri, dolum–ambalaj hatları, soğutma–dondurma sistemleri ve gıda güvenliği çözümleri sunan Türk firmaları açısından, hem Portekiz hem de İspanya pazarına giriş için stratejik bir vitrin işlevi görmektedir.

• **TEKTONICA & CONCRETA – İnşaat, Mimari ve Yapı Teknolojileri Fuarları (Lizbon / Porto)**
Yapı malzemeleri, mimari çözümler, teknik altyapı, sürdürülebilir inşaat teknolojileri ve kentsel dönüşüm projelerine odaklanan bu fuarlar; konut, turizm tesisleri ve sanayi yapılarındaki yenileme projeleri kapsamında Portekiz’in inşaat sektörünü bir araya getirmektedir. Çelik yapı elemanları, izolasyon ve kaplama ürünleri, kapı-pencere sistemleri, mekanik tesisat, asansör ve yapı kimyasalları alanlarında faaliyet gösteren ASO üyeleri için Portekiz, İspanya ve Afrika pazarlarına açılan bir iş geliştirme platformu niteliğindedir.

Bu fuarlar, Portekiz’in sanayi, lojistik ve inşaat ekosistemini yerinde tanımak, yerel üreticiler ve distribütörlerle bağlantı kurmak ve AB pazarına giriş stratejileri geliştirmek isteyen ASO üyeleri için somut iş fırsatları barındırmaktadır.

ANKARA’DA GERÇEKLEŞTİRİLEN TÜRKİYE–PORTEKİZ ETKİNLİKLERİ

Ankara, Türkiye–Portekiz siyasi ve ekonomik ilişkilerinin kurumsal çerçevesinin şekillendiği; iş dünyasına dönük tanıtım ve eşleştirme faaliyetlerinin yoğunlaştığı başlıca merkezlerden biridir. Portekiz’in Ankara Büyükelçiliği, T.C. Dışişleri Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, DEİK ve iş dünyası örgütleriyle birlikte son yıllarda bir dizi **iş forumu, tanıtım toplantısı ve çevrim içi sektör etkinliği** organize etmektedir.

İkili ekonomik ilişkilerin yönünü belirleyen temasların bir bölümü, Ankara’da düzenlenen üst düzey ziyaretler ve iş forumları çerçevesinde gerçekleşmektedir. Türkiye–Portekiz ticaret hacmi 2024’te yaklaşık **3 milyar dolar** seviyesine ulaşmış; 2025 için hedef 3,5 milyar dolar, orta vadede ise 4,5 milyar dolar olarak ifade edilmiştir. Bu hedefler doğrultusunda Ankara’da ve Lizbon’da düzenlenen forumlarda ulaştırma, enerji, altyapı, savunma sanayii, yenilenebilir enerji ve turizm gibi alanlarda ortak projeler gündeme gelmektedir.

DEİK/Türkiye–Portekiz İş Konseyi, her iki ülkede düzenlediği **iş heyeti programları, sektörel B2B görüşmeler ve yatırım panelleri** ile özel sektörler arası etkileşimi artırmakta; Ankara merkezli sanayici ve ihracatçıların Portekiz’deki iş ortamını yakından tanımasına katkı sağlamaktadır. Aynı şekilde, Ticaret Bakanlığı’nın “Ticaret Müşavirlerimizle Sektörel Elektronik Sohbetler” ve ülke günleri etkinliklerinde Portekiz, 2025 yılı itibarıyla **hedef pazar** statüsünde sıklıkla ele alınmaktadır.

Öne çıkan iş birliği etkinlikleri:

• **Türkiye–Portekiz İş Forumu ve Ticaret Heyetleri – Ankara / Lizbon / Porto**
Ticaret Bakanlığı, DEİK ve Portekiz’in ilgili kurumlarının iş birliğiyle düzenlenen iş forumlarında; otomotiv, enerji, altyapı, lojistik, savunma, gıda işleme ve turizm başta olmak üzere geniş bir yelpazede ikili iş birliği imkânları ele alınmakta, firmalar arası B2B görüşmeler yapılmaktadır. Bu platformlar, Ankara merkezli firmalar için Portekizli ortaklarla ilk elden tanışma ve proje bazlı iş birlikleri kurma imkânı sunmaktadır.

• **DEİK Türkiye–Portekiz İş Konseyi Faaliyetleri**

İş Konseyi, düzenli olarak gerçekleştirdiği toplantılar, sektörel sunumlar ve saha ziyaretleriyle Türkiye–Portekiz ekonomik ilişkilerini derinleştirmeyi hedeflemektedir. Ankara’dan katılım sağlayan sanayiciler, bu kanal üzerinden Portekiz’deki yatırım iklimi, kamu ihaleleri, altyapı projeleri ve sektörel öncelikler hakkında güncel bilgi edinmekte; Portekizli iş insanlarıyla doğrudan temas imkânı bulmaktadır.

• **Ticaret Müşavirliği Tanıtım Toplantıları ve Çevrim İçi Ülke Oturumları**
Lizbon Ticaret Müşavirliği ve Ankara’daki kurumların iş birliğiyle düzenlenen çevrim içi ülke günleri ve sektör odaklı oturumlarda, Portekiz pazarına giriş koşulları, gümrük–lojistik süreçler, teşvikler ve hedef sektörler detaylı şekilde aktarılmaktadır. Bu etkinlikler, ASO üyelerinin Portekiz’de sektör bazlı konumlanma stratejilerini düşük maliyetle şekillendirebilmesi açısından önemli bir bilgi kaynağıdır.

Bu programlar, Ankara’da faaliyet gösteren sanayicilerin Portekiz’deki ticaret ve yatırım imkânlarına sistematik biçimde erişmesini kolaylaştırmakta; ASO üyelerinin AB pazarına açılma stratejilerinde Portekiz’i bir “köprü ülke” olarak değerlendirmesini teşvik etmektedir.

İŞ BİRLİĞİ ALANLARI VE SOMUT ÖNERİLER

• Makine, Otomotiv ve Endüstriyel Üretim Teknolojileri İş Birliği

Portekiz, AB tedarik zincirine entegre otomotiv, makine-teçhizat ve metal işleme sanayisine sahiptir; Türkiye ise bu alanlarda güçlü üretim ve ihracat kapasitesiyle öne çıkmaktadır. EMAF, ExpoMecanica ve otomotiv yan sanayi fuarları, iki ülke arasında teknolojik iş birlikleri için önemli zeminler sunmaktadır.

ASO üyesi firmalar açısından fırsat alanları:

- Genel amaçlı üretim makineleri ve CNC tezgâhlar
- Otomotiv yan sanayi parçaları, döküm–işleme parçalar
- Metal işleme, kalıp ve pres ekipmanları
- Endüstriyel robotik ve otomasyon sistemleri
- Bakım-onarım ve retrofit çözümleri

Not: AB içi otomotiv ve makine kümeleriyle çalışan Portekizli tedarikçiler, maliyet ve tedarik sürelerini optimize etmek için Türkiye’den alternatif kaynaklara açık durumdadır.

• Yenilenebilir Enerji, Elektrik–Elektronik ve Endüstri 4.0 Uygulamaları

Portekiz, elektrik üretiminde yenilenebilir enerjinin payını hızla artırmakta; rüzgâr, güneş ve şebeke modernizasyonu projeleri yürütmektedir. Bu süreç, trafo merkezleri, şalt sahaları, akıllı sayaçlar, kablolama, SCADA sistemleri ve enerji verimliliği çözümleri için yüksek ithalat talebi yaratmaktadır.

ASO üyeleri Portekizli ortaklarla:

- Elektrik dağıtım ve kontrol panoları
- Transformatörler, jeneratörler ve güç elektroniği
- Şebeke otomasyonu, sensör ve ölçüm sistemleri
- Akıllı fabrika çözümleri ve Endüstri 4.0 yazılımları
- Yenilenebilir enerji santrali yardımcı ekipmanları alanlarında bileşen tedariki, ortak mühendislik ve proje bazlı iş birlikleri geliştirebilir. Bu segment, Ankara merkezli firmalar için yüksek katma değerli ve uzun vadeli bir iş birliği alanıdır.

• Gıda İşleme, Soğuk Zincir ve Ambalaj Teknolojileri

Portekiz; şarap, zeytinyağı, süt ürünleri, işlenmiş balık ve meyve-sebze gibi alanlarda güçlü bir tarım–gıda sanayisine sahiptir. Bununla birlikte gıda işleme ve paketleme teknolojilerinde modernizasyon yatırımları sürmektedir. EXPOALIMENTA gibi fuarlar, gıda makineleri ve soğuk zincir ekipmanlarına yönelik talebi ortaya koymaktadır.

ASO üyeleri için öne çıkan iş birliği alanları:

- Endüstriyel gıda işleme hatları (dolum, pastörizasyon, paketleme)
- Soğuk hava depoları ve frigorifik sistemler
- Termoform ve shrink ambalaj makineleri
- Gıda güvenliği, analiz ve kalite kontrol cihazları

Not: Portekiz'in AB içi gıda ihracatını artırma hedefi, işleme kapasitesi ve paketlenme kalitesini yükseltme ihtiyacını beraberinde getirmekte; bu da Türk makine üreticileri için sürdürülebilir bir pazar oluşturulmasına katkı sağlamaktadır.

• **Kâğıt, Selüloz ve Orman Ürünleri – Makine ve Ekipman İş Birliği**

Portekiz, kâğıt hamuru ve kâğıt-karton ürünlerinde Avrupa'nın önde gelen üreticilerindendir. Ankara ise bu ürünleri yoğun şekilde ithal etmekte, buna karşılık metal yapı, makine ve elektrik ekipmanlarında Portekiz'e ihracat fazlası vermektedir.

ASO üyesi firmalar için potansiyel alanlar:

- Kâğıt ve karton üretim hatlarına yönelik makine-eleman tedariki
- Bakım-onarım ve modernizasyon çözümleri
- Atık kâğıt geri dönüşüm ve enerji verimliliği teknolojileri
- Orman ürünleri işleme, depolama ve lojistik ekipmanları

Bu alanda geliştirilecek ortak projeler, hem Portekiz'in rekabetçi olduğu selüloz-kâğıt sanayisini destekleyebilir hem de Ankara firmalarına uzun vadeli tedarik anlaşmaları kazandırabilir.

• **Lojistik-Depolama, E-ticaret ve Tedarik Zinciri Teknolojileri**

Portekiz, Atlantik kıyısındaki limanları, otoyol ve demiryolu bağlantılarıyla Avrupa, Afrika ve Latin Amerika arasında bir lojistik köprü konumundadır. Empack & Logistics & Automation gibi fuarlar; ambalaj, depolama, malzeme taşıma ve dijital tedarik zinciri çözümlerine odaklanmaktadır.

ASO üyeleri şu başlıklarda Portekizli firmalarla iş birliği geliştirebilir:

- Raf ve depo sistemleri, otomatik depolama çözümleri
- Konveyör hatları, yükleme-boşaltma sistemleri
- Barkod, RFID, izlenebilirlik ve lojistik yazılımları
- Depo içi ekipmanlar (forklift, istifleyici vb.)

• **Turizm, Otelcilik ve Kentsel Dönüşüm Projeleri**

Portekiz, turizm gelirleri ve ziyaretçi sayısı bakımından Avrupa'nın önde gelen destinasyonları arasındadır. Otel yenileme projeleri, kentsel dönüşüm ve sahil şeridi yatırımları; yapı malzemeleri, dekorasyon, enerji verimliliği ve teknik altyapı çözümlerine talebi artırmaktadır. Concreta ve Decor Hotel gibi fuarlar bu alanların buluşma noktalarıdır.

ASO üyesi firmalar:

- Otel donanımları, iç mimari çözümler
- İklimlendirme, enerji verimliliği ve otomasyon sistemleri
- Kentsel altyapı ve çevre düzenleme ekipmanları başlıklarında Portekizli müteahhitlik ve turizm gruplarıyla iş birliği geliştirebilir.

• **Eğitim, Sertifikasyon, Ar-Ge ve Kurumsal İş Birlikleri**

Portekiz'de sanayi modernleştikçe nitelikli iş gücü, Ar-Ge ve dijital yetkinlik ihtiyacı artmaktadır. Üniversiteler, teknoloji enstitüleri ve teknoparklar; uluslararası ortak Ar-Ge projelerine açıktır.

ASO koordinasyonunda geliştirilebilecek modeller:

- Ortak mesleki eğitim programları (makine, elektrik, otomasyon, lojistik)
- Üniversite-sanayi iş birlikleri, ortak Ar-Ge projeleri
- Kalite yönetimi, verimlilik ve dijital dönüşüm eğitimleri
- Ortak sertifikasyon ve standardizasyon çalışmaları

Bu tür programlar, Ankara firmalarının Portekiz ekosisteminde **uzun vadeli teknik çözüm ortağı** olarak konumlanmasını sağlayabilir.

DEĞERLENDİRME

Portekiz, AB'nin batı kapısı olarak; **stratejik Atlantik konumu, yenilenebilir enerjiye dayalı dönüşüm süreci, otomotiv–makine–kâğıt sanayilerindeki üretim gücü ve turizm odaklı hizmet sektörü** sayesinde Ankara Sanayi Odası üyeleri için giderek daha önemli hâle gelen bir iş ortağıdır. Ülkenin AB iç pazarına tam entegrasyonu ve lojistik avantajları, Portekiz'i yalnızca 10,7 milyonluk iç pazarla sınırlı bir ülke olmaktan çıkararak, İspanya başta olmak üzere Güney ve Batı Avrupa'ya açılan bir üretim–dağıtım üssü konumuna getirmektedir.

Türkiye'nin Portekiz'le ticaret hacmi 2024'te yaklaşık **3 milyar dolar** seviyesine yükselmiş; 2025 için 3,5 milyar dolar, orta vadede ise 4,5 milyar dolar hedefi kamuoyuyla paylaşılmıştır. Ticaretin ürün yapısına bakıldığında, Türkiye'nin otomotiv, makine-teçhizat, çelik, tekstil ve kimyasal ürünlerde Portekiz'e ihracatçı; Portekiz'in ise kâğıt hamuru, kimyasal odun hamuru, motorlu taşıt aksamaları ve elektrik panoları gibi ara mallarda Türkiye'nin tedarikçisi olduğu görülmektedir. Bu yapı, iki ekonomi arasında **sanayi ve ara malı temelli güçlü bir tamamlayıcılık** bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Kısa vadede, Ankara firmalarının Lizbon ve Porto merkezli **EMAF, Empack & Logistics & Automation, EXPOALIMENTA, INTERTEX, TEKTONICA ve CONCRETA** gibi sektörel fuarlara daha görünür bir şekilde katılması; ASO ile Portekiz Büyükelçiliği, Lizbon Ticaret Müşavirliği ve AICEP arasında teknik odaklı toplantıların artırılması; otomotiv, makine, gıda işleme, elektrik donanımları, lojistik ve yenilenebilir enerji teknolojilerinde hedefli B2B programlarının hayata geçirilmesi, ticari etkileşimi hızlı biçimde artıracaktır. Portekiz'in bu sektörlerde dış tedarik bağımlılığı, Türk firmaları açısından **kısa vadeli ticari kazanımlar** için elverişli bir zemin sunmaktadır.

Orta vadede Portekiz'in otomotiv, kâğıt–selüloz, gıda işleme, lojistik ve turizm altyapısındaki modernizasyon süreci; Ankara firmaları için **ortak üretim, montaj, mühendislik ve tedarik zinciri entegrasyonu** gibi daha derin iş modelleri geliştirme imkânı sağlamaktadır. Exponor ve FIL gibi fuar alanlarının çevresinde oluşan sanayi kümeleri, Türk makine ve ekipman üreticilerinin Portekiz'de yerel ortaklarla birlikte çalışarak AB içinde kalıcı bir üretim ve servis ağı kurmasına imkân verebilir. Aynı şekilde, enerji ve dijital dönüşüm projelerinde Ankara'nın elektrik–elektronik ve yazılım firmalarının Portekizli enerji şirketleri ve belediyelerle ortak projeler üstlenmesi mümkündür.

Uzun vadede ise Portekiz'in yenilenebilir enerji, dijital ekonomi, sürdürülebilir turizm ve döngüsel ekonomi hedefleri ile Ankara sanayisinin **makine, elektrik–elektronik, savunma, lojistik ve gıda teknolojileri** alanlarındaki yetkinliği arasında kurumsal bir çerçeve oluşturulması önem taşımaktadır. Bu kapsamda, “**Türkiye–Portekiz Sanayi ve Teknoloji İş Birliği Platformu**” benzeri bir yapının hayata geçirilmesi; Türk firmalarının Portekiz'de tedarik, montaj, bakım–servis veya bölgesel dağıtım merkezleri kurmasını destekleyebilir. Portekiz'in AB içindeki ağırları, Türk firmalarına Avrupa pazarına daha derin entegrasyon imkânı sağlarken; Türkiye'de Portekizli şirketler için Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Orta Asya'ya açılan stratejik bir üretim ortağı hâline gelebilir.

Genel olarak Portekiz; Ankara firmaları için **AB içinde erişilebilir, politik olarak istikrarlı, sektör çeşitliliği yüksek ve modernizasyon ihtiyacı süren** bir pazar niteliğindedir. Otomotiv ve makine başta olmak üzere sanayi ürünlerinde, gıda işleme ve lojistik teknolojilerinde, yenilenebilir enerji ve akıllı altyapı çözümlerinde artan talep, Ankara sanayisinin rekabetçi kapasitesiyle birleştiğinde, iki taraf arasında hem ticaret hacmini büyütecek hem de **mühendislik ve teknoloji temelli kalıcı ortaklıkların** gelişmesine olanak tanıyacaktır. Bu nedenle Portekiz, önümüzdeki dönemde ASO üyeleri için **stratejik ve büyüme potansiyeli yüksek bir hedef pazar** olarak değerlendirilmektedir.